

ОДНЕЋЕ ТЕ ВЕТАР

Страшно дрска посета

Песник лута у потрази за својом песмом. Песник који је то иначе имао обичај да ради није ни на шта обраћао пажњу, сањарећи, газио је њену влажну драгоцену земљу. (Земљу шуме или земљу песме?)

Лежи на ћилиму од сувог лишћа у тој тихој сенци. Граби га шаком и кришом меће себи под нос и удише их све док се не закашље. Седећи баца га небу у лице па посматра његов лагани пад. Нагиње се и њуши земљу као искусан ловачки пас. Пада му на памет да запева или јаукне или заплаче.

У том збуњујућем тренутку празнине настањене (свим и) свачим, даје себи на вољу грлећи један пањ, тарући о њега своје лице и прилепљујући му пољупце или пада у занос плеса без музике осим оне која му се врти у глави, а потом без овог реда пада на меко лишће и препушта се ваљању, онда застаје и затвара очи уживајући у овом рају.

Када је отворио очи тога дана, четири слепца су му стајала на глави. Један од њих му је пришао, ухватио га за одећу, привукао себи и викнуо на њега са свом скромношћу којом може да се одликује један лопов:

– Кад устанеш, можеш да нам предаш све драгоцености које имаш.

Потом, наједанпут повишеним гласом:

– Не покушавај да нас обманеш, свуда смо око тебе и чујемо твоје дисање и преплашене откуцаје твог срца. Не мисли ни о чему другом до о ономе што ти тражимо.

Држали су дрвене мачеве и замахивали њима на све четири стране света.

Разговор песника и слепих лопова у шуми

Најподлији лопов: Ко си ти уопште?

Престрављени песник: Ја сам песник.

Исти лопов, запитано: Песник?!

Један од лопова однекуд приложи објашњење: Песник, он говори речи – мрмљајући као да говори сам са собом – драгоцене речи...

Први лопов: Драгоцене? Ајде, вади их и показуј нам их лагано.

Престрављен и збуњен песник: То су речи, а не оно што ви замишљате.

Песникове речи беху лишене било каквих обележја јунаштва јер имао је навику да их прво чупа рано и тако све док не дођу у то његово стање и више не могу даље да се развију.

Први лопов: Ајде, и не мисли ни о чему другом... да те подсетим. Ми добро чујемо. Ја, на пример, сад чујем две пчеле како размењују пољупце, ма још и више од тога, чујем и како он више воли њене усне док њу узбуђују његови пољупци по врату...

Престрављени песник, скоро кадар да се контролише, реши да им прочита своје песме, а после шта буде нека буде. Неослањање ни на шта била је особина на којој је инсистирао да ужива.

Одмах стаде да чита. Као и обично, чинио је то у грчу и чим је наставио да чита, а да га нико није прекинуо, отвори очи, које је испрва затворио, да види ове слепе лопове како седе и пажљиво слушају и сав се предаде као да се окупила најбоља посвећена публика.

Настави да чита песме које је највише ценио и од неке непознате силе паде у занос те распали сласт својих речи која се ширила ка њима и обухватала их. Посматрао је како им се очи пуне црвенилом као крвљу и потом надире силовит плач снажним, похотним гласом. Као олуја сручи се плесак у његове уши, затворених очију, како је чинио кад ужива, застаде и поклони им се очекујући да заврше.

Та олуја потраја колико беше потребно и кад се умирише, скоро да завлада тишина, али је прекиде старији лопов рекавши:

Старији лопов: Добро... честитамо ти, заиста су те речи сјајне.

Други лопов, прекидајући: Веома су драгоцене. Требаће нам много времена да их потрошимо.

Песников осмех се ширио изван његове мирне љуске страха.

Старији лопов: Да, стварно су добар плен. Можеш се извући. Оставићемо те сад на миру...

Песник: Хвала вам... поћи ћу...

Старији лопов, прекидајући: Ипак сачекај тренутак, имам нешто да ти кажем...

Старији лопов је вођа само ако је похлепан и довољно зао, тад му паде на памет идеја...

Старији лопов: Што се не договоримо? Имам нешто да ти кажем. Живимо овде и свуда чујемо то што ти малочас рече, али то не разумемо јер је без речи. Што да те не одведемо тамо где можемо то да чујемо, а ти да направиш речи? Зар није добра идеја? Шта мислиш?

Песник им без оклевања одговори:

Песник, сада срећан: Немам ништа против, ал' дозволи ми да пробам.

Старији лопов: Добро, договорили смо се...

Песник после тога више није отишао, јер је јадник и даље покушавао да се бави својим послом, позајмљујући речнике ветра и језике урликања, просећи неразумљиви језик голих тела и јецаје вечери.

Господарица кашља

Унука је тог касног поподнева писала домаћи задатак и срицала речи за кухињским столом. Ваздух је тихо и лењо кружио. Сат на зиду се и даље несвесно померао.

Близу врата која су водила на балкон, стара господарица кашља је забијала главу у тањир белог лука испред себе, трљала његове семенке и одлагала их у страну.

Бутала је. До слуха су јој допирали само глас девојчице поред ње, куцање сата и тихи шум завесе. Застала би да гризе своје кратке нокте и мешала их с љуском белог лука. С љуском се одвајала скорена крв. Девојчица наједанпут побеже у своју

собу, а господарица кашља се трже и немо је погледа, затим устаде и стави бели лук у своју чинију.

Што се љуски тиче, отишла је до балкона, где је стала и одувала их у лице лаког ваздуха.

Твоје птице у кавезу

У влажно, лењо поподне, у свом детињству, одлазим у житно поље. Ветар глади напучено класје тајанственом, милостивом руком. А оно нагиње своје мале главе. Вуку ми одећу и прелазе преко коже тако да викнем. Тад се преплаше јата птица па ме наједном њихова грабљива топла сенка прекрије као циновски длан. Мој нос похлепно увлачи жути ковитлац тог уздигнутог ћилима.

Пролазим прстима кроз твоју косу, док ми се привијаш на груди. Чујем твоје дремљиве птице у кавезу и лењи јецај њиховог јата па се сагињем до твојих усана затварајући очи и предајем се. Чекајући то величанствено бекство.

Дневник

Ујутру обављам ситне послове. Музем похлепне краве након што им ласкам зараженим усевима. Онда млеко продајем било којој бабици којој се жури или га мењам за дуван за своју стару лулу.

Нисам ни за шта и стар сам као ветар.

Потуцам се с нитковима и гусарима.

Увече скупљам јежеве сећања и причам им нове неуспеле приче док не заспу очију отворених као у мртваца. Затим чујем пузање њихових кошмара како се смеју и прилазе.

Оставим их и гледам своје тело како му је омилела несаница.

Живот ми је хром. Једна нога је уграбила луду идеју и побегла.

Лекари кажу да нећу ускоро умрети.

Али увек приметим чудан песак како опрезно лута мојом улицом и око моје куће и носи вео тако да не могу да му распознам црте.

Да бих заспао, стално морам да пролазим преко водених замки и вртова од игала и вапаја јурећи западњакиње преводитељке које се тихо и брзо губе. Онда посрнем и паднем у сан.

Чезња

(у спомен своје мајке)

Сваке године је чекала свој ред¹ за хаџилук и никад није отишла. Резултати су објављени оног дана када ми је рекла:

¹ Верници се пријављују и чекају да ли ће бити извучени жребом. (Прим. ѧрев.)

– Суфјан ал-Гаури или неки други попут њега једном је пешице обавио хаџ. Дојади му тако па затражи од Бога неког сапутника да подели с њим муку чежње. У том виде жену па му не би право и кад је стиже, она га упита:

– Кад би ти Бог дао да га сад призовеш, шта би Му тражио?

– Гутљај воде, одговори брзо и без кајања.

– О, молитвениче! Зар ниси тражио два крила да те понесу?

То рече одлучно и полете изнад њега оставивши га да тоне у слабости духа.

* * *

– Сматрам да је та жена заиста поштена, напомену то загрљивши је док су вреле сузе сијале у светлости њеног лица које беше окренуто од мене и нисам се уплашио када сам видео њене витке руке потпуно прекривене прелепим белим перјем.

Исправка

Још се није десило – колико је мени познато –
 Да се анђео занимао за врапца
 Можда зато што врапци немају поезију
 А можда зато што
 У животу врабаца не постоји жена.

Обавезе

Мора да буде окретан и мора да буде поспан/спавалица и тврдоглав. Мора да буде милостив и мора да буде трпељив. Мора да не обраћа пажњу на оно што светли / на оно што плеше / на оно што пева / на оно што казује и на оно што се догађа. Мора да се мота, да буде флексибилан и чврст, и да оставља добар и дубок утисак, а не иструне, прекине се или пукне.

Мора да пије ако му се сипа и да се блиста ако се намаже и мора да остане спреман и опрезан, језив, застрашујући и хитар. Спреман као прави пријатељ и готов као непријатељ.

Мора да се пресели одавде тамо, као што то чине добри међу нама, а да се не разиђе, изгуби или озловољи. Као пут или казна или као бекство.

Мора да буде веран и да води рачуна да то одржи, и мора да памти да је он упле-тен од кудеље или јуте, од биљке или црева, од суштине меланхолије претходника, од онога што је владало и влада, од онога што беше опште и што је и сада, од онога што остаде и што ће остати.

Веже и преноси и калем и искорењује и погубљује и исцељује и осигурава и намеће и покова се и чува и радује и помаже.

Кажу да је управо то оно што би конопац требало да буде.

Буџанб²

Кад смо били мали, мајка нас је стално упозоравала на хладноћу и да се не разголићујемо него да се радије слабије обучемо, нарочито горе, да се не играмо водом, да не отежемо с туширањем, да не пијемо ледену воду, да не седимо на ветру, не отварамо све прозоре, чак и за одлажење до мора нас је упозоравала: после има да вам дође Буџанб.

Страх од мистериозног, злослутног Буџанба умањео је прилике за дечју слободу те стадосмо да се уздржавамо од роњења и да трпимо спарину и југо и тескобу која гуши и да губимо драгоцене прилике за игру и сакривамо сладолед. Задовољавали смо се да гледамо море уместо да га пробамо и да пружамо руке ветру уместо да га загрлимо. Море је ионако за битанге и доста је да станеш близу њега па да пожури да те прогута и да се претвориш у утопљеника кога испраћа јаук остављајући очи као празне рупе из којих кришом лију сузе довека. А ако те пусти да умакнеш и не прогута те, сматрај себе зараженим Буџанбом од ког ће ти груди прести као мачка или као потрошена наргила.

Држали смо се заповести, ал' нас је Буџанб уграбио увукавши се из цигарета које су нас свезале као разбојници и битанге. Пошто се кашаљ настанио у бронхијама наших плућа и дошао нам Буџанб или то што је достојно да се сравни с њим, нисмо више ни о чему водили рачуна. Заборавили су да нам кажу да кад те Буџанб чудовиште уједе, чини то само једном и када му се смрскају зуби док те гризе, обузме га паника која сипа из разрогачених очију као празан пут и препричава је његов поглед у неверици. Потом устане и нестане као демон из опсене.

Забава

Под сунцем једанаесте... код последње маслине. Седимо опрезни... од оног што је пред нама... од оног што желимо и не познајемо га... она с две кратке плетенице и прљавих прстију... а ја страшно заљубљен, покренуо своју мушкост. Обгрлим је рукама, а она ми скрије лице у раме као мокра птица – и тражимо у себи добро оно што желимо и што не познајемо... и што не схватамо. Онда се она упорно избавља и оставља ме трчећи... нешто нам из очију испада у празнину... под стаблом маслине. Не познајемо га и не схватамо под сунцем једанаесте.

Велики предео тишине

Када ме стави на своје крило, уведе ме у Епикуров врт, тихо ми дође њен глас (и прича ми бесмислице). Читала је топле Езопове приче и басне и бојом свог гласа састављала ме у целину, а ја сам одлазио из свега и нестајао у њој.

„О, голубице и о грлице мајке моје, назад, не на почетак.”

Прича ми о моме ја пре него што сам знао ко сам... сеје у мом уму ране бригае и носи ме да светлост кроз окно света убоде устројство моје равнотеже и натера ме

² Народни израз за болест запаљења плућне марамице. (Прим. њрев.)

да се запитам... Постављао сам питања не говорећи, а шта користи суво брашно језика без воде срца. Без квасца страсти.

Стављам главу на њено крило, а она ме мази по глави и каже: порастао си, сине мој. Сећа ме се кад сам био величине сузе и чак кад сам био као округли хлебчић. „Побегао си да ме посетиш” и не оставља ме све док не останем без последњег што имам, смањује ме од свог длана, до самих мојих чула и ја чујем и видим и окушам без посредника, а потом ме враћа... Како је тежак повратак и колико је јак бол који га прати. Враћам се у своје тело. Облачим га поново... Љубим јој чело и опраштам се од ње да бих јој опет побегао.

Пола ње познајем.

А пола је се сећам.

Тог дана је кренула да ме помирише, а онда ме штипнула за уво: батали дуван, боље ти је. Разоткривши ме, млела је кости, а око ње беху црни пилићи.

Држи ме, сече ми косу и нокте и прави од њих постељу и покривач, уништава моју навику и зависност и дрешу везе овог света чим ме уведе у свој врт и започиње обред мог крштења ружином и наранџином водицом... мирисом „Девојка Судана” док не наступи обамрлост, а потом ми излије ведро примитивних речи на главу.

Кад сам открио да она понекад прича сама за себе, почео сам да осећам себе с њом. И чим се покаже овај отвор лепљиве магме у мојој глави, задрхти ми унутрашњост и обуздам намеру заплене чула, трепће увелим очима и каже моја бака: ...порастао си, сине. Осећам да ме жели на свом длану, она, усамљено дрво у пустињи старости... Жели ме крај себе, да осети на мени мирис воде стварања док сам нежни пупољак на свом почетку...

Али ја сам шака воде која не може утажити жеђ високом дрвету рогача... Па облачим себе, љубим је у чело и враћам се.

Нисам је оставио већ сам јој се вратио са дететом да га поучи... да је запамти. „Биће понижен и његов благослов ће бити изгубљен.” Зато сам јој дошао с њим... тамо где она седи, на крову куће и меље жито, а око ње бели пилићи и не поверовах шта ми рекоше за њу...

„Умрла је...”

Сео сам крај ње с дететом на крилу и видео је као митску траву живота с бројаницом у руци и очима загледаним у нигде. Падају њена зрна... „вечан и надасве слављен... Господ анђела и духа”. Подиже своје чело и нестале.

(С арајској превела Таџјана Боџић)